

Republika Hrvatska
Županijski sud u Zagrebu
Trg Nikole Šubića Zrinskog 5

Poslovni broj P-18/2023-17

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Županijski sud u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda Marijana Vugića, predsjednika vijeća i suca izvjestitelja te članica vijeća Jasenke Grgić i Renate Đaković Vranković, u pravnoj stvari tužitelja Udruge Dugine obitelji sa sjedištem u Zagrebu, Omiška ulica 18, OIB: 92738680199, zastupana po punomoćnici Zrinki Bojanić, odvjetnici u Zagrebu, proti tuženika Zaklade za pravnu kulturu Ordo iuris sa sjedištem u Zagrebu, Janka Grahora 4, OIB: 05652750840, zastupan po punomoćnicima Ninoslavu Jagaru i Krešimiru Grebenaru, odvjetnicima u Odvjetničkom društvu Jagar & Grebenar u Zagrebu, radi diskriminacije i uznemiravanja LGBTQ osoba i njihovih obitelji, nakon glavne i javne rasprave zakључene 25. veljače 2025. u prisutnosti punomoćnice tužitelja, Zrinke Bojanić te punomoćnice tuženika Nikoline Rukonić, dana 18. ožujka 2025..

p r e s u d i o j e

I. Utvrđuje se da je tuženik Zaklada za pravnu kulturu Ordo iuris sa sjedištem u Zagrebu, Janka Grahora 4, na web stranici www.kristidomovina.hr pokrenuo peticiju naziva „Za Krista i domovinu“ i „Zaštитимо djecu od homo-posvajanja“ te da je cijelokupni sadržaj objavljen na toj web stranici diskriminirao, poticao na diskriminaciju i uznemiravao LGBTQ osobe i njihove obitelji.

II. Nalaže se tuženiku Zakladi za pravnu kulturu Ordo iuris sa sjedištem u Zagrebu, Janka Grahora 4 da u roku od 8 (osam) dana ukloni web stranicu „Krist i domovina“ www.kristidomovina.hr te cijelokupni diskriminirajući sadržaj sa web stranice www.kristidomovina.hr te mu se zabranjuje daljnje objavljivanje i korištenje sadržaja koji na bilo koji način diskriminira, potiče na diskriminaciju i uznemirava LGBTQ osobe i njihove obitelji i djecu.

III. Nalaže se tuženiku Zakladi za pravnu kulturu Ordo iuris sa sjedištem u Zagrebu, Janka Grahora 4 da o svom trošku objavi ovu presudu u web izdanjima novinama Jutarnji list i Večernji list na stranicama www.jutarnjilist.hr i www.vecernji.hr, sve u roku od 8 (osam) dana.

IV. Nalaže se tuženiku Zakladi za pravnu kulturu Ordo iuris sa sjedištem u Zagrebu, Janka Grahora 4 da naknadi tužitelju parnične troškove u iznosu od 1.875,00 eura zajedno sa zakonskim zateznim kamatama od presuđenja pa do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište, uvećanjem prosječne kamatne stope na stanje kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovackim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena, sve u roku od 15 (petnaest) dana.

V. Odbija se zahtjev tužitelja da se presuda objavi u tiskanom izdanju dnevnih novina Jutarnji list i Večernji list.

Obrazloženje

1. Tužitelj u tužbi navodi da je tuženik na stranici www.kristidomovina.hr objavio peticiju „Zaštитимо djecu od homo-posvajanja“ te u tužbi citira sadržaj čitave peticije, te tužitelj navodi da svojim cijelokupnim sadržajem članka na toj web stranici tuženik diskriminira, potiče na diskriminaciju i uznemirava LGBTQ osobe i njihove obitelji.

1.1. Tužitelj, nastavno, detaljno obrazlaže u odnosu na dio „pravni razlozi za pokretanje peticije“ glede izraza „prirodno obiteljsko okruženje koje jedino mogu činiti majka i otac“ da taj stav isključuje mogućnost da istospolni parovi mogu pružati odgovarajuće obiteljsko okruženje, a time se krše odredbe članka 4. Ustava Republike Hrvatske o jednakosti svih građana pred zakonom i članka 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“ broj; 85/08., 112/12., dalje: ZSD), koja zabranjuje diskriminaciju na osnovi spolne orientacije te da istraživanje međunarodno priznatih institucija potvrđuje da istospolni parovi mogu jednako kvalitetno ispunjavati roditeljske uloge te je stoga stav tuženika utemeljen na predrasudama a ne na znanstvenim činjenicama.

1.2. Što se tiče upotrijebljenog izraza „zaštitići djecu od demoralizacije“, takav jezik implicira da istospolni parovi moralno ugrožavaju djecu, čime se pridonosi njihovoj stigmatizaciji a što je suprotno načelu dostojanstva i ravnopravnosti iz članka 35. Ustava Republike Hrvatske i međunarodnih standarda zaštite ljudskih prava.

1.3. Nadalje, u odnosu na dio koji se odnose na kritiku sudske odluke da su „pravno neutemeljene i logično suspektne odluke“ tužitelj navodi da se to osporavanje vrši bez konkretnih pravnih argumenata, već temeljem osobnog svjetonazora te da se time ne poštuje pravni sustav obzirom da sudovi donose odluke na temelju zakona i Ustava te načela nediskriminacije, te njihovo osporavanje implicitno sugerira da istospolni parovi nemaju, u biti, jednaka prava pred zakonom, a također pozivaju se i građani „da potaknu sudske i djelatnike javnopravnih tijela“ što predstavlja pokušaj utjecanja na neovisnost sudova, a što je suprotno temeljnim načelima vladavine prava.

1.4. Glede tvrdnji „da takva praksa ima vrlo štetne posljedice za razvoj djece“ tužitelj navodi da se u tekstu navode „znanstveni članci“ koji impliciraju štetnost posvajanja

od strane istospolnih parova, no bez navođenja konkretnih izvora ili kredibilnih podataka, te takvo selektivno i neprovjerno korištenje znanstvenih tvrdnji služi za podršku diskriminatornih stavova i stvara lažnu percepciju o sposobnosti istospolnih parova kao roditelja te se time manipulira i šire netočnosti koje potiču neprijateljstvo prema LGBTQ zajednici.

1.5. Tužitelj nadalje navodi da izraz „negativno društveno ozračje“ tužitelj navodi da članak karakterizira proaktivnu borbu za prava istospolnih zajednica kao „negativno ozračje“ koje treba zaustaviti a što predstavlja pokušaj delegitimacije prava LGBT zajednice i njihovih obitelji, a čime se ugrožava jednakost i ravnopravnost u javnoj raspravi a pozivanje na „zaštitu djece“ ciljano sugerira da su istospolni parovi opasni za djecu a što onda stvara neprijateljsko društveno okruženje prema takvim zajednicama.

1.6. Zaključno, tužitelj navodi da dio teksta „pravni razlozi za pokretanje peticije“ je diskriminatoran jer:

- naglašava navodnu moralnu inferiornost istospolnih parova i njihovih obitelji,
- negira znanstvene dokaze i pravo na jednakost pred zakonom,
- promiče stereotipe koji narušavaju dostojanstvo LGBT zajednice,
- stvara neprijateljsko ozračje prema pravima istospolnih zajednica i njihove integracije u društvu.

1.7. Tužitelj navodi da takva retorika nije zaštićena slobodom govora jer prelazi granicu legitimne kritike i ulazi u sferu diskriminacije i govora mržnje što je suprotno hrvatskim zakonima i međunarodnim standardima ljudskih prava. Također navodi da u tekstu oslanjanje na odredbe pozitivnog zakonodavstva nije inherentno diskriminаторno, međutim, način interpretacije i iznošenja jeste obzirom da tekst implicira da prava na obitelj nije ljudsko pravo te sugerira inferiornost istospolnih parova u smislu da su oni nepodobni za roditeljstvo.

1.8. U dijelu teksta „što kaže znanost?“ tužitelj navodi da sam izraz „sodomitskim/homoseksualnim zajednicama“ jasno ima pejorativno i stigmatizirajuće konotacije pri čemu priloženi radovi su odabrani kako bi se podržao stav o manjoj uspješnosti istospolnog roditeljstva, a izostavljanje šireg konteksta istraživanja koji pokazuje suprotno, tekst izdvaja isključivo negativne aspekte i podatke koji ukazuju na veće probleme kod takvih zajednica, dok ciljano prešućuje i zanemaruje utvrđene prednosti i neutralne zaključke, te neki podaci u istraživanju su posljedica upravo društvene stigmatizacije i diskriminacije kojima su izložene takve osobe, a ne inherentnih problema istospolnih zajednica.

1.9. Tužitelj navodi da taj dio teksta, obzirom na izbor riječi i tonalitet, predstavlja još jedan pokušaj dehumanizacije i delegitimizacije istospolnih obitelji, da tekst implicira da su istospolne obitelji inherentno manje vrijedne a što onda potiče društvenu stigmatizaciju i diskriminaciju prema LGBT osobama.

1.10. U odnosu na dio teksta „deklaracija o najboljem interesu djeteta“ tužitelj navodi da tekst izrijekom isključuje osobe u životnim ili neformalnom životnom partnerstvu (zakonski okvir za istospolne zajednice) od prava na posvajanje i udomljavanje djece čime se takve zajednice automatski stavljaju u nepovoljan položaj isključivo na

temelju spolne orijentacije, bez individualne procjene njihove roditeljskih sposobnosti ili interesa djeteta, dakle, tvrdi se da su istospolni parovi inherentno nepodobni za roditeljstvo.

1.11. Tužitelj navodi da pojam „prirodne zajednice“ (majke i oca) nije jedini oblik obitelji u modernom društvu jer postoje brojne obitelji s jednim roditeljem, udomitelji, bake i djedovi kao skrbnici i druge strukture koje osiguravaju dobrobit djeteta, te takvo usko tumačenje isključuje druge navedene oblike obitelji, a čime se diskriminiraju LGBT parovi, dok prema znanstvenim istraživanjima, dobrobit djeteta, ovisi o kvaliteti odnosa unutar obitelji a ne o spolu ili seksualnoj orijentaciji roditelja.

1.12. U odnosu na dio teksta koji se odnosi na „pravo na javni moral“ tužitelj navodi da ograničavanje LGBT osoba pod kinkom „javnog morala“ nije u skladu sa europskim međunarodnim standardima ljudskih prava te „javna moralnost“ ne može služiti kao opravdanje za diskriminaciju na temelju seksualne orijentacije. Naglašavanje „kršćanske tradicije“ implicira da su druge kulture, religije i uvjerenja manje vrijedne a što dodatno marginalizira LGBT osobe koje se ne uklapaju u takve tradicijske norme.

1.13. Tužitelj navodi da u skladu s međunarodnim standardima najbolji interes djeteta je individualna procjena u svakom slučaju, bez generalizacije ili diskriminatornih prepostavki te isključivanje istospolnih parova iz postupka posvojenja i udomljavanja isključivo na temelju njihove seksualne orijentacije ignorira potencijalne benefite koje bi dijete moglo dobiti u takvom okruženju i u tom smislu ne predstavlja najbolji interes djeteta, te uskraćivanjem prava djetetu da bude udomljeno ili usvojeno u istospolnoj zajednici može dodatno povećati broj djece bez stalne roditeljske skrbi, a što je protivno njihovoj dobrobiti te se stoga takvim dijelom teksta krše odredbe ZSD i Ustava Republike Hrvatske, koje jamče jednakost svih građana bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju.

1.14. Tužitelj se poziva na odredbe članka 3. i članka 14. Ustava Republike Hrvatske, članka 1. i članka 9. ZSD, kao i presude ELJSP, navodeći da, iako se jamči sloboda izražavanja, ona nije apsolutna a niti je zaštićena ukoliko se radi o diskriminatornom jeziku prema ranjivim skupinama a što uključuje i LGBT zajednicu, te stoga predlaže kao u izreci.

2. U odgovoru na tužbu tuženik osporava osnovanost navoda tužbe i predlaže da se odbije kao neosnovana, pa i iz razloga što je tužba postavljena preširoko.

2.1. Tuženik navodi da je on na civiliziran i stručan način vršio analize odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske i presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske na način da je prije svega citirao različite pozitivne propise, da bi potom kroz primjenu tih propisa analizira zbog čega smatra da su te citirane presude duboko pogrešne i neutemeljene, pa stoga analiza sudskih odluka na način na koji je to napravljeno nije i ne može biti primjer uz nemiravanja i diskriminacije. Tuženik navoda da nigdje nije zabranjeno dovoditi u pitanje ispravnost pojedinih sudskih odluka kroz njihovu kritiku i analizu, dok s druge strane tuženik kao osoba koja zagovara konzervativne odnosno tradicionalne civilizacijske vrijednosti i smatra da je u najboljem interesu djeteta prilikom njegovog udomljavanja ili posvojenja voditi se

vjekovnim pravnim načelom „adoptio naturam imitatur“ ima pravo upoznati javnost i prenijeti informacije o znanstvenim radovima koji potvrđuju da je navedeno načelo najbolji interes djeteta i da postoje ozbiljna istraživanja koja ukazuju na to u kojim oblicima zajednice djeca pokazuju slabije rezultate.

2.2. Tuženik navodi da je suštinski cilj peticije pravnim sredstvima koja su Ustavom Republike Hrvatske zajamčena svakom pojedincu, utjecati na tijela javne vlasti da u donošenju propisa i zakona pojasne i učvrste postojeće zakonsko uređenje prema kojem nigdje nije propisano da homoseksualni parovi mogu posvajati ili udomljavati djecu. Takav cilj nije i ne može predstavljati diskriminaciju, jer bi u protivnom to značilo zabranu izražavanja i djelovanja sa pozicije za koju je tuženik registriran i odobren od strane nadležnog ministarstva, a bio bi protivan članku 38. Ustava Republike Hrvatske koji jamči slobodu mišljenja i izražavanja misli te zabranjuje cenzuru.

2.3. Tuženik ističe da je opće poznato da je pitanje posvajanja djece od strane istospolnih parova tema koja u javnosti izaziva različita mišljenja i stavove te se o tome zadnjih godina sve više priča, kao što je i nesporno da hrvatski propisi izrijekom ako adresate na strani posvojitelja ne navodi istospolne parove, a da s druge strane postoji par sudskih odluka koje „nadomještavaju“ volju zakonodavca šireći norme na ono što u njima jednostavno ne piše.

2.4. Tuženik navodi da sloboda izražavanja predstavlja jedan od bitnih temelja društva te jedan od bitnih uvjeta za njegov napredak te se „ona ne odnosi ne samo na informacije i ideje koje primamo s naklonošću ili smatramo neškodljivim ili nevažećim, već i na one koje su uvredljive, šokantne i uzneniravajuće za državu ili bilo koji dio pučanstva a to su zahtjevi pluralizma, snošljivosti i širokogrudnosti bez kojih nema demokratskog društva“.

2.5. Tuženik se također poziva i na odredbe članka 9. stavka 2. točke 10. ZDS kao i odredbu članka 9. stavka 2. točke 5. ZDS koje propisuju iznimku od diskriminacije, navodeći da u tom smislu aktivnosti tuženika koje adresiraju način uređenja prava i obveza iz Obiteljskog zakona i odnosa sa ciljem zaštite najboljeg interesa djeteta nisu i ne mogu biti predmet diskriminatornog postupanja. Tuženik navodi da djeca imaju prirodno pravo na majku i oca, a u slučaju udomljavanja ili posvojenja na „zamjenskog“ oca i majku jer je to ključno za njihov pravilan razvoj i dobrobit te da je to načelo dobrobiti ili najboljeg interesa djeteta načelo kojim se moraju voditi sva državna tijela pri donošenju svih odluka ili izvršenju postupaka koji utječu na dijete te je tuženik kroz navedeni članak izrazio svoje oštro neslaganje i protivljenje promjenama koje se kroz sudske odluke događaju u društvu.

2.6. Također, tuženik se i protivi dijelu tužbenog zahtjeva kojim se traži da se sporna presuda objavi u medijima jer za to nisu ispunjeni uvjeti, pa stoga tuženik u konačnosti predlaže da se odbije tužbeni zahtjev u cijelosti kao neosnovan.

3. Tužbeni zahtjev je osnovan.

4. Pri tome valja ukazati na to da je Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj odluci i rješenju broj U-I-144/2019 i dr. od 29. siječnja 2020. ocjenjivao jesu li u suglasnosti

sa Ustavnom članak 9. točka 3., članak 11. stavak 3. i članak 13. stavak 2. Zakona o udomiteljstvu zbog toga što su iz njihovog sadržaja izostavljene istospolno orijentirane osobe koje žive u životnim i neformalnim životnim partnerstvima i toj odluci Ustavni sud je istaknuo da su Ustavom i drugim pravnim aktima propisana je opća zabrana diskriminacije i zajamčena jednakost svih pred zakonom.

5. Opća zabrana diskriminacije, svima zajamčeno pravo na jednakost pred zakonom i zahtjev za ograničenje prava razmjerno naravi potrebe za ograničenjem nalaže jednakost postupanje u istovjetnim ili bitno usporedivim situacijama uz ustavnopravno dopustive razlike u pogledu prava i obveza pojedinih istovrsnih ili sličnih društvenih skupina, samo kada za to postoje opravdani, jasni i na temelju Ustava utemeljeni razlozi.

6. Navedeno je da polazeći od ustavnih odredbi na kojima se temelje propisi iz područja socijalne skrbi, nedvojbeno je da je „središnja figura“ sveukupnog sustava socijalne skrbi osoba u potrebi, tj. korisnika nekog oblika socijalne skrbi, uključujući i udomiteljstvo, u fokusu su njegova prava i njegovi najbolji interesi, a ne prava i interesi pružatelja socijalnih usluga ili pa tako ni udomitelja. Ne postoji, naime, „pravo biti udomitelj“, već obveza države da skrbi za osobe u potrebi a među ostalima, i za socijalno zapuštenu i/ili tjelesno/duševno oštećenu djecu, mladež i nemoćne osobe. Kada se država, izvršavajući svoje obveze iz područja socijalne skrbi, opredijeli za uspostavu instituta udomiteljstva, tada prava propisana tim institutom pripadaju korisnicima udomiteljstva, a sva ostala prava i obveze iz mjerodavnog zakona u funkciji su ostvarivanja prava korisnika te moraju biti dostupne svima pod jednakim uvjetima.

7. Ustavni sud istaknuo je da je antidiskriminacijskim zakonima pripadnicima te društvene skupine u pravnom poretku Republike Hrvatske priznat pravni položaj „zajednice obiteljskog života“ s odgovarajućim pravnim učincima u raznim sferama života, pa slijedom navedenog ustavni sud je ocijenio apriori isključivanje („prešućivanje“) osoba iz kruga potencijalnih udomitelja zbog oblika obiteljske zajednice u kojoj žive s obzirom na svoju spolnu orientaciju nije nužno u demokratskom društvu, da je diskriminatorno u smislu članka 14. Ustava i nerazmjerne u smislu članka 16. Ustava. Nadalje, navedeno je da Ustav i zakonodavni antidiskriminacijski okvir u kojem se razrađuju ustavna vrednota ravnopravnosti spolova iz članka 3. Ustava, odnosno jamstvo društvene jednakosti iz članka 14. stavka 1. Ustava jamči istospolnim zajednicama obiteljskog života ravnopravno sudjelovanje u svim aspektima društvenog života, što uključuje i pristup javnoj usluzi udomiteljstva.

7.1. Ustavni sud je zaključio da su sudovi odnosno druga nadležna tijela koji u rješavanju pojedinačnih slučajeva neposredno odlučuju o pravima i obvezama građana, dužni tumačiti i primjenjivati zakon u skladu s njihovim smislim i legitimnom svrhom te odluke donositi na temelju Ustava, zakona, međunarodnih ugovora i drugih izvora prava, i bez izravne intervencije Ustavnog suda. To se odnosi na i slučajeve u kojima je u pitanju primjena prava na subjekte i situacije na koje određena pravna norma protumačena isključivo gramatički ne bi bila adresirana. Stoga su sudovi i druga javna tijela dužni osporene zakonske odredbe tumačiti i primjenjivati na način koji će svim osobama pod jednakim uvjetima omogućiti sudjelovanje u javnoj usluzi

udomljavanja, dakle, neovisno o tome živi li potencijalni udomitelj u životnom ili neformalnom životnom partnerstvu.

7.2. Nadalje, valja reći da pravo Europske unije ne dvosmisleno upućuje na to vrijednosti i sadržane u temeljnim dokumentima Europske zahtjevaju od država članica da ukinu razliku između pravnog položaja i zaštite prava homoseksualnih i heteroseksualnih osoba.

7.3. U tom smislu je doneseno nekoliko rezolucija Europskog parlamenta kojima se pozivaju države članice Europske unije da ukinu takav svaki oblik diskriminacije lezbički i homoseksualaca i da pravno priznaju i zaštite njihov obiteljski život.

7.4. Tako je i parlamentarna skupština Vijeća Europe i Odbor ministara na sastanku održanom 31. ožujka 2010. usvojio preporuku, a to je, da imajući u vidu da najbolji interes djeteta treba biti glavni kriterij pri donošenju odluka o vezi s roditeljskom odgovornošću i starateljstvom nad djetetom, države članice trebaju osigurati da se takve odluke donose bez diskriminacije na temelju spolne orientacije ili rodnog identiteta te da imajući u vidu da najbolji interes djeteta treba biti glavni kriterij pri odlučivanju o usvajanju djeteta, države članice čiji nacionalni zakon dopušta pojedincima usvajanje djece pa da nacionalni zakoni trebaju osigurati da se taj zakon primjenjuje bez diskriminacije na temelju spolne orientacije ili rodnog identiteta.

7.5. U konačnici, potrebno je ukazati i na presudu Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Usž 2402/2021-4 a koja je donesena u povodu od strane Centra za socijalnu skrb neprovođenja postupka ocjene i prikladnosti tužitelja za posvojenje koji je ocijenio da to konkretno pitanje ulazi u područje primjene članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine“ broj: 18/97., 76/99., 14/02., 1/06., dalje: Konvencija), a u tom pravcu su već izložena stajališta u sudskoj praksi Europskog suda u ljudska prava (dalje: ESLJP) te da je članak 14. Konvencije primjenjiv ukoliko se različito postupanje temelji na značajci koja se može identificirati, ali samo ukoliko za drugačije postupanje nema objektivnog i razumnog opravdanja, tj. ako se ne teži legitimno cilju i ako nema odnosa razmernosti između korištenih sredstava i cilja koji se želi ostvariti.

7.6. Taj Sud je napomenuo, a u uvažavajući stajalište koje je ESLJP izrazio u sudskoj praksi da razlika u tretmanu osoba koje se nalaze u relativno sličnim situacijama, a koja se temelji isključivo na razmatranju seksualne orientacije, u svijetu današnjih društvenih standarda i civilizacijskog doseg, predstavlja oblik diskriminacije i postupanje protivno članku 14. Konvencije te da različito postupanje u kontekstu ostvarivanja prava iz opsega članka 8. Konvencije, koji se temelji na spolnoj orientaciji i na spolu, traži posebno ozbiljne razloge koji bi opravdali takvo postupanje. U prilog tog stajališta se pritom ukazuje na stajališta izražena u presudama ESLJP-a u kojima se navodi da je došlo do povede članka 14. u vezi članka 8. Konvencije (pravo na privatan i obiteljski život) jer podnositeljima zahtjeva nije dana mogućnost da u postupku koji provode javna tijela propisana kao nadležna prema nacionalnom zakonodavstvu, procjeni jesu li kao potencijalni posvojitelji podobni za posvojenje djeteta, uvažavajući pritom i interes djeteta, čak i u slučaju kada to pravno nije moguće prema zakonskom rješenju propisanom u nacionalnom zakonodavstvu.

7.7. U predmetnom slučaju bilo je riječ o postupku koji prethodi postupku posvojenja djeteta, tj. o postupku kojim će se nakon ocjene podobnosti i prikladnosti za posvojenje, a na temelju pozitivnog mišljenja CZSS-a, potencijalni posvojitelji tek upisati u Registar posvojitelja.

7.8. Istaknuto je da, obzirom na stadij postupka, propisanog odredbama Obiteljskog zakona, a u kojem se procjenjuje podobnost i prikladnost potencijalnih posvojitelja za posvajanje bez kojeg ne postoji mogućnost da se potencijalni posvojitelj upiše u Registar posvojitelja, s aspekta primjene Konvencije, tj. uvažavanje stajališta izraženih u sudskoj praksi u primjeni Konvencije, ne postoji zapreka da se tužiteljima omogući pristup postupku koji provodi javnopravno tijelo, jer bi postupanje protivno tome, u okolnostima konkretnog slučaja, značilo diskriminaciju tužitelja s osnove spolne (i seksualne) orijentacije. S time u vezi je istaknuto da se odnosi između osoba istog spola treba razumjeti u kontekstu izraženih stajališta ESLJP-a u sudskoj praksi, a s obzirom da ulazi u pojam „obiteljskog života“, jednako kao i odnos osoba suprotnog spola u jednakoj situaciji, a što traži i jednak tretman u jednakim situacijama. To dalje znači da bi uskrata pristupa postupku posvojenja osobama koje su sklopile životno partnerstvo imale značaj postupanja koje sadržava različiti tretman osoba utemeljen isključivo na drugačijoj seksualnoj orijentaciji u odnosu na druge osobe kao potencijalne posvojitelje.

7.9. Pri tome je istaknuto da interes konkretnog djeteta da bude posvojeno procjenjivat će se u postupku posvojenja pri odabiru posvojitelja upisanih u Registar posvojitelja, dok postupka koji prethodi upisu posvojitelja u registar ne utječe na interes djeteta (u apstraktnom smislu). Zbog toga mogućnost tužitelja da pristupe postupku posvojenja ne bi dovelo do povrede javnog interesa, tj. u toj fazi postupka ne postoji javni interes koji bi trebao štititi, a time niti opravdani razlozi da se ne provede postupak po zahtjevu tužitelja.

8. Člankom 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“ broj: 85/08., 112/12., dalje: ZSD) osigurava se zaštita od diskriminacije na osnovi rodnog identiteta, izražavanja i spolne orijentacije, dok stavak 2. istog članka navodi da se diskriminacijom smatra stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe po osnovi iz stavka 1. toga članka, kao i osobe povezane s njom rodbinskim ili drugim vezama, dok se stavkom 3. određuje da se diskriminacijom smatra i stavljanje neke osobe u nepovoljniji položaj na temelju pogrešne predodžbe o postojanju osnove za diskriminacije iz stavka 1. članka 1. ZSD.

8.1. Članak 3. stavak 1. i 3. ZSD određuje da je uznemiravanje svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od osnova iz članka 1. stavka 1. tog Zakona koji ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, a koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće i uvredljivo okruženje. Na uznemiravanje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe tog Zakona koji se odnose na diskriminaciju.

8.3. Članak 4. stavak 1. ZSD određuje da će se poticanje na diskriminaciju, ako je to učinjeno s namjerom, smatrati diskriminacijom u smislu članka 1. toga Zakona. Članak 8. ZSD određuje da se Zakon primjenjuje na postupanjesvih pravnih i fizičkih osoba osobito u području javnog informiranja, članstva i djelovanja u bilo

kojim drugim organizacijama. Članak 20. ZSD određuje da tužitelj mora učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije odnosno uznemiravanja (a što je ovdje tužitelj učinio), a u kojem slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranici.

9. Vezano uz kritiku odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske, valja reći da sudovi, kao ni druga državna tijela nisu izuzeti od kritike i nadzora javnosti, što više, granica dopuštenosti kritike rada sudaca šire su od granice dopuštenosti kritike „običnih građana“.

10. Sloboda izražavanja predstavlja jednu od temeljnih načela demokratskog društva i jedno je osnovnih uvjeta za njegov napredak i za ispunjenje svakog pojedinca. Pravo na slobodu izražavanja odnosi se ne samo na „informacije“ ili „ideje“ koje su blagonaklono prihvачene ili se ne smatraju uvredljivim ili ne izazivaju nikakvu reakciju, nego i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiruju. To zahtjeva pluralizam, toleranciju i slobodoumlje bez kojeg nema „demokratskog društva“.

10.1. Međutim, pravo na slobodu izražavanja nije apsolutno pravo. Članak 10. Konvencije, kao ni članak 38. Ustava, ne jamči neograničenu slobodu izražavanja već sloboda izražavanja može biti ograničena ako je to nužno u demokratskom društvu.

10.2. Test nužnosti u demokratskom društvu zahtjeva da sud pred kojim se nađe takav zahtjev za ograničenje nečije slobode izražavanja utvrdi da je ograničenje slobode izražavanja prijeko društveno potrebno i je li ono razmjerno legitimnom cilju, te da za to ograničenje navede relevantne i dostačne razloge. Ograničenje prava na slobodu izražavanja mora se razmotriti u kontekstu slučaja u cijelini, uključujući sadržaj izjava i kontekst u kojem su one dane.

11. Kako je ovdje tuženik istaknuo prigovor miješanja u jamstva slobode mišljenja i izražavanja misli propisan člankom 38. stavkom 1. i 2. Ustava Republike Hrvatske, potrebno je odgovoriti na pitanje je li slanjem tužbenog zahtjeva došlo do miješanja u to jamstvo, a što u ovom slučaju svakako je došlo do miješanja.

11.1. Glede odgovora je li miješanje bilo utemeljeno na zakonu, miješanje je bilo utemeljeno na odredbama gore citiranog ZSD.

11.2. Glede odgovora je li miješanje imalo legitimni cilj, odgovor je potvrđan jer se radi o zaštiti tužitelja od diskriminacije.

11.3. Na iduće pitanje, to je li miješanje bilo nužno u demokratskom društvu, također treba odgovoriti potvrđno.

11.4. Odgovor na pitanje udomljavanja i posvajanja djece u Hrvatskoj izaziva veliku pažnju i interes javnosti, te izaziva i oprečne osjećaje i stavove, radi čega je rasprava o tim pitanjima potrebna i dobro došla ali ne na način kako to čini tuženik na način da diskriminira istospolne zajednice na temelju njihove spolne orientacije stavljajući ih u nepovoljniji položaj od drugih osoba (heteroseksualnih) u usporedivoj situaciji (posvajanje i udomiteljstvo).

12. Uloga ovoga suda nije to da ocjenjuje da li se načelo „najboljeg interesa djeteta“ može ostvariti samo u heteroseksualnoj zajednici (uz oca i majku) ili se taj interes uopće ne može ostvariti glede „osoba koje žive u životnom partnerstvu ili neformalnom životnom partnerstvu“, već je zadaća ovoga suda, a sukladno tužbenom zahtjevu, jeste da samo ocjeni jesu li ispunjeni zakonom propisani uvjeti da se ima smatrati da je došlo do diskriminacije samo na temelju spolne orientacije.

12.1. Pri toj ocjeni nije moguće samo promatrati sadržaj pojedinih izjava, nego je potrebno razmotriti i kontekst u kojem su one dane, a kontekst tog članka objavljenog te deklaracije objavljene na internetskim stranicama tuženika je u cijelini diskriminoran u odnosu na istospolne zajednice pri čemu pojedine izjave (npr. one u kojima se citiraju propisi i odluke sudova) upravo su u funkciji opravdanja diskriminatornog stava koji tuženik ima prema istospolnim zajednicama u vezi posvajanja i udomljenja djece.

13. Ni ovaj sud ne čini prijepornim da je tužnikovo legitimno pravo u demokratskom društvu zalažati se za konzervativne vrijednosti i poticanje javne rasprave o pitanjima udomljavanja i posvojenja djece u istospolnoj obitelji kao važnog društvenog pitanja, ali kada to čini na diskriminatorni način prema ranjivim skupinama kao što to je LGBT zajednica, onda takav govor nije zaštićen slobodom izražavanja, te se ne može podvesti pod iznimke od zabrane diskriminacije.

14. Stav tuženika isključuje mogućnost da istospolni parovi mogu pružati odgovarajuće obiteljsko okruženje, dakle, implicira se da istospolni parovi nisu sposobni osigurati najbolji interes djeteta u takvim obiteljskim zajednicama nego isključivo u obiteljskim zajednicama koje čine heteroseksualni parovi navodeći pri tome da takvo udomljavanje ili posvojenje ima „vrlo štetne posljedice za razvoj djece“, te da treba „zaštititi djecu od demoralizacije“ a čime se pridonosi stigmatizaciji istospolnih parova kao obiteljskih zajednica te se stvara neprijateljsko ozračje prema pravima istospolnih parova.

15. Time se istospolne zajednice automatski stavlaju u nepovoljni položaj isključivo na temelju njihove spolne orientacije, bez individualne procjene njihovih roditeljskih sposobnosti ili interesa djeteta. Pozivanje na potpisivanje peticije predstavlja istovremeno i poticanje drugih na diskriminaciju.

16. Po odredbi članka 20. stavka 1. ZDS, ako stranka u sudskom ili drugom postupku tvrdi da je povrijeđeno njezino pravo na jednako postupanje prema odredbama tog Zakona, dužna je učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije, a u tom slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranci, a kako je to tužitelj učinio vjerojatnim, tuženik nije dokazao da diskriminacije nije bilo.

17. Stoga je temeljem članka 24. ZDS valjalo prihvati tužbeni zahtjev tužitelja osim u onom dijelu traženja da se presuda objavi u tiskanom izdanju dnevnih novina Jutarnji list i Večernji list jer polazeći od toga da su sporne informacije objavljene na web stranici tuženika, nema razumnog razloga da se presuda objavi i u tiskanim izdanjima dnevnih novina Jutarnji list i Večernji list, nego samo u web izdanjima tih novina.

18. Ovaj sud je raspravi održanoj 25. veljače 2025., a u povodu prigovora tuženika na po tužitelju označenu vrijednost predmeta spora (dalje: VPS), svojim rješenjem odredio tu vrijednost u iznosu od 20.000,00 eura uvažavajući pri tome okolnosti iz članka 40. stavka 3. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 84/08., 12/08., 57/11., 25/13., 28/13., 89/14., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23., dalje: ZPP) te je stoga, a primjenom članka 154. stavka 3. ZPP u vezi Tbr. 8/1. i Tbr. 9/1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“, broj: 138/23., dalje: Tarifa) priznato tužitelju za pristup na jedno ročište i za sastav dva podneska po 250 bodova za svaku radnju, dakle, ukupno 750 bodova što pomnoženo sa vrijednošću boda od 2,00 eura čini iznos od 1.500,00 eura kada se tome doda PDV od 375,00 eura to čini dosuđeni iznos od 1.875,00 eura.

U Zagrebu 18. ožujka 2025.

Predsjednik vijeća
Marijan Vuglić

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 15 (petnaest) dana od dana uručenja/primitka pisanog otpravka presude. Žalba se podnosi Vrhovnom суду Republike Hrvatske, putem ovog suda, pisanim putem.

Broj zapisa: **9-30874-baf53**
Kontrolni broj: **01b06-b7e83-068e4**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisani sljedećim certifikatom:
CN=Marijan Vugić, O=ŽUPANIJSKI SUD U ZAGREBU, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:
<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.
Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja
prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku,
Županijski sud u Zagrebu potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.